

انتخابات پارلمانی سال ۱۳۸۸

مقدمه:

انتخابات به شکل امروزی برای اولین بار در ۵ جولای سال ۱۹۴۵ در انگلستان دایر گردید؛ نتایج انتخابات در بعضی نهادها تا ۱۲ جولای ۱۹۴۵ به تاخیر. **Fehler! Hyperlink-Referenz ungültig.** افتاد و حزب کارگرا بدست آوردن ۶۰۳ کرسی برنده این انتخابات بود بدین ترتیب بریتانیا با داشتن این ریکارد اولین برگزار کننده انتخابات که مهم ترین رکن دموکراسی محسوب میگردد در جهان میباشد. انتخابات جریانی رسمی است که هر گام آن از پیش توسط قانون تعیین شده می باشد. انتخابات راه را برای تصمیم گیری مردم یا بخشی از مردم است که شخص یا اشخاصی را برای مقام، پست یا مسولیتی؛ برای مدتی معلوم با استعمال رای خود به صندوق های انتخاباتی برمی گزینند **Fehler! Hyperlink-Referenz ungültig.** هدف اصلی از انتخابات سهم گرفتن در پروسه سیاسی است که مولود نظام مردم سالار میباشد انتخابات جهت اشتراک و تمثیل اراده عمومی از مجری استعمال رای و گزینش نمایندگان مردم بهترین گزینه می باشد که به آن دموکراسی نمایندگی (۳) می گویند.

شرایط و انواع انتخابات:

انتخابات انواع گوناگون دارد. هر رای دهنده ممکن است فقط به یک نامزد رای بدهد به چند نفر یا نامزد را به ترتیب شایستگی در لست قرار دهد. در بعضی کشورهای دارای نظام توتالیتر (تمامیت خواه)، انتخابات هایی صورت گرفته است که در آنها صرف نام یک نامزد (شخص حاکم) در ورقه ی رای نوشته شده است. در چنین مواردی رای دهنده باید به همان یک نامزد رای دهد یا رای خود را استعمال نکند. چنین انتخاباتی، «انتخابات» به معنای رایج کلمه نیست.

در کشورهای پسا بحران مانند افغانستان که حاکمان به وجود خارجی قانون بی باور اند نه تنها انتخابات بل با همه ای مولفه های آزادی و دموکراسی بازی ابرازی می نمایند. شرایط موسمی و وضعیت هوا و حوادث طبیعی می تواند برای کشورهای های فقیر و ناتوان چالش زا تر باشد حتی گاهی به سبب هوای نامناسب یا حوادث طبیعی بر خلاف قانون عمل شده است در چنین شرایطی باید قانونگذار این مسایل را پیشبینی نموده و در نظر بگیرد. موجودیت احزاب سیاسی که مردم سالاری؛ دموکراسی؛ ارزش های جامعه مدنی و حقوق بشر را احترام بگذارد میتواند در پروسه های ملی مانند انتخابات باور های عمومی و سطح اشتراک عمومی و معلومات را از دید ببخشد که افغانستان تا کنون از چنین نهاد های موثر متأسفانه کم بهره است. نهاد های ملی و انستیتیوت های مستقل مانند کمیسیون مستقل انتخابات به نیروی بشری متخصص؛ پاک و با وجدان که منافع ملی در صدر اجراء خویش قرار دهد نیازمند است که رای مردم را تا جایگاه اصلی آن پاسداری نموده و اعتماد ملی را احیا و ویا حفظ نماید. در پروسه های ملی مانند انتخابات نباید هیچ یک از مراجع دولتی و غیر دولتی حق دخالت و اعمال نفوس داشته باشند اگر به مراجع غیر از انستیتیوت های تثبیت شده قانون مجال داده شود تا در پروسه انتخابات دخالت نمایند سرنوشت همان میشود که ما شاهد روسای و بحران ناشی از آن در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۸ (تهران) ۴ (وکابل) ۵ (و انتخابات ۱۳۸۹ پارلمانی افغانستان بودیم).

مبانی قانونی انتخابات:

مهم ترین عنصری که مشروعیت انتخابات را به نمایش می گذارد مشارکت مردم در انتخابات و استعمال اراء آنهاست. انتخابات اراده عمومی یا تعدادی مردم است که می تواند سنگ بنای اساسی را برای استعمال اراده سیاسی آنها به نمایش گذاشته و کسانی را بحیث نمایندگان به ریاست جمهوری؛ شورای ملی یا شورای ولایتی بفرستد. مطابق ماده ۱۵۶ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۳، کمیسیون مستقل انتخابات؛ هر نوع انتخابات را اداره و نظارت می کند. و کمیسیون شکایات انتخاباتی دارای پنج عضو است یک نفر از دادگاه عالی (ریس کمیسیون) یک نفر از کمیسیون مستقل حقوق بشر - یک نفر از جامعه مدنی - دو نفر از جانب دفتر نمایندگی ویژه ملل متحد در کابل معرفی شده اند؛ اعضای این کمیسیون اند. در فصل سیزدهم قانون انتخابات، کمیسیون شکایات انتخاباتی بر اساس مواد ۶۱ - ۶۲ و ۶۳ دارای صلاحیت رسیدگی به تمام شکایات انتخاباتی معرفی نموده است. و به اساس بند سوم ماده ۶۴ قانون انتخابات، کمیسیون شکایات انتخاباتی اگر لازم بداند (می تواند) موضوعات جرمی را به دادستانی عالی بفرستد. ماده ۶۴ قانون انتخابات، تخلفات و تقلبات انتخاباتی را تعریف نموده و

برای هر مورد مجازاتی را نیز پیش‌بینی کرده است. تصامیم کمیسیون شکایات انتخاباتی بر اساس ماده ۶۲ قانون انتخابات (نهایی) اعلان شده است. صلاحیت های اجرایی و نظارتی کمیسیون مستقل انتخابات تفکیک شده و صلاحیت رسیدگی به شکایات انتخاباتی و داوری به کمیسیون شکایات انتخاباتی واگذار شده است. قانون انتخابات فعلی در ۱۳۸۸/۱۱/۲۸ هنگامیکه پارلمان در تعطیلات بسر میبرد براساس فیصله شوری وزیران و (فرمان تقنینی) ریاست جمهوری نافذ شد دارای ۱۴ فصل و ۶۷ ماده است. حکومت؛ وزراء عدلیه و دولت در امور پارلمانی را موظف ساخت تا در خلال سی روز از تاریخ انعقاد اولین جلسه شورای ملی فیصله ی شورای وزیران را جهت تایید به شورای ملی تقدیم نماید اما شورای ملی این فرمان تقنینی را نپذیرفت ولی حکومت این قانون را نشر و جهت اجرا رسماً به کمیسیون مستقل انتخابات فرستاد و خواهان تطبیق آن شد و کمیسیون مستقل انتخابات این قانون را نیز در انتخابات پارلمانی ۱۳۸۹ تطبیق کرد.

نواقص انتخابات پارلمانی ۱۳۸۹: بزرگ ترین نقیصه در پروسه انتخابات پارلمانی ۱۳۸۹ قانون انتخابات است که مراحل پیشبینی شده قانونگذاری را طی نکرده؛ توسط فرمان تقنینی ریس جمهوری نافذ گردید و مجلس نمایندگان آنرا تایید ننمود اما حکومت برخلاف معیاری های پنجگانه قانونگذاری آنرا به اجرا گذاشت. شورای ملی نواقص این قانون را برای انتخابات سال های آینده باید مرفوع سازد.

تناقضات مهم این فرمان تقنینی با قانون اساسی و نکات اسبب پذیر آن اشاره می شود. **تثبیت نفوس و تقسیم نا عادلانه کرسی ها** در ولایات یکی از موارد مهم است که درین فرمان تقنینی تذکر رفت است باید این مشکل جدی از طرف ادارات مسوول حکومتی به ویژه (اداره احصاییه مرکزی) در اسرع وقت ممکن رفع گردد؛ تا اکنون آنچه را اداره احصاییه مرکزی در اختیار کمیسیون مستقل انتخابات و نهاد های دیگر گذاشته است؛ تخمین سیاسی ذوق ارباب بیش نبوده و مملو از اعمال نفوذ حکومت بویژه شخص ریس جمهور کرزی بوده که این امر **قانون ستیزی** آشکار است که از جانب مجریان قانون اعمال میگرد.

قانون انتخابات و تقسیمات واهی حوزه های انتخاباتی که همه را محول به اداره ی احصاییه مرکزی می نماید. ماده نهم: حوزه های انتخاباتی به منظور انتخابات ریاست جمهوری؛ مجلس نمایندگان؛ شوری ولایتی؛ شوری ولسوالی/شهرستان؛ شوری قریه؛ شاروال/شهردار و مجالس شهرداری ها قرار ذیل تعیین میگرد:

۱ برای انتخابات ریاست جمهوری؛ تمام کشور یک حوزه انتخاباتی. ۲ برای انتخابات اعضای مجلس نمایندگان؛ هر ولایت یک حوزه انتخاباتی میباشد و برای کوچی ها تمام قلمرو کشور یک حوزه انتخاباتی شناخته می شود. ۳ برای انتخابات اعضای شوری ولایتی حوزه انتخاباتی ولایت مربوطه می باشد. ۴ برای انتخابات اعضای شوری ولسوالی/شهرستان؛ حوزه انتخاباتی؛ شهرستان مربوط می باشد. ۵ برای انتخابات اعضای شوری قریه حوزه انتخاباتی قریه مربوط میباشد. ۶ برای انتخابات شهردار ها تمام شهر یک حوزه انتخاباتی میباشد. ۷ برای انتخابات کرسی های مجالس شهرداری ها حوزه انتخاباتی ناحیه می باشد.

فصل چهارم انتخابات ریاست جمهوری: ماده ۱۷ بند ۱ ریس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فیصد آرای رای دهندگان از طریق رای گیری ازاد؛ عمومی؛ سری و مستقیم انتخاب میگرد. **بند ۴ هرگاه یکی از کاندیدان در دور دوم انتخابات شرکت نماید یا انتخابات را تحریم نماید کاندید دیگر به حکم قانون برنده شناخته میشود.** کابینه حکومت کرزی این بند بخاطر مشروعت بخشیدن به قیضه انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸ وارد فرمان تقنینی ساخته است که واضحا با روح قانون اساسی فعلی سازگاری ندارد و به یقین کامل این بند قانون اگر در مجلس نمایندگان مورد بحث قرار میگرفت یا کاملاً حذف می شد و یا به شکل دیگری تعدیل میشد. فصل پنجم انتخابات مجلس نمایندگان: ماده ۱۹ مجلس نمایندگان دارای ۲۴۹ کرسی میباشد که از مجموع کرسی ها ۱۰ کرسی برای کوچی ها و ۲۳۹ کرسی با در نظر داشت تناسب نفوس به ولایات اختصاص داد میشود و از مجموع کرسی ها از هر ولایت طور اوسط حد اقل دو زن به عضویت مجلس نمایندگان راه می یابند. ماده ۲۱ اداره مرکزی احصاییه مکلف است در مدت تعیین شده توسط کمیسیون جدید ترین ارقام رسمی نفوس هر ولایت را در اختیار کمیسیون قرار دهد.

بر خورد با موضوع کوچی ها یکی از اشکالات جدی در ادبیات سیاسی و حتی قوانین افغانستان بوده که باید به شکل عادلانه بررسی شود و حقوق همه مردم به شکل عادلانه رعایت گردد در تمام اقوام افغانستان کوچی وجود دارند اما همه امتیاز بنام (کوچی) به قوم خاص تعلق میگیرد که نا عادلانه است؛ میشود که قانون تسهیلاتی برای استعمال رای هنگام تدویر انتخابات برای کوچی های همه اقوام در نظر گیرد اما اختصاص دادن تعداد معین کرسی ها برای آنها تبعیض آشکار بوده با روح عدالت؛ مردم سارلای؛ دموکراسی و عمومیت قانون سازگاری ندارد.

تعداد نمایندگان که برای ولایات مشخص شده نیز عادلانه نیست اگر مقیاس تقسیم نمایندگان را نفوس تشکیل میدهد تا اکنون هیچ نفوس شماری دقیق؛ عادلانه و بیطرفانه صورت نگرفته است بناء صرف تخمین های که سازمان ملل متحد و اداره احصایه مرکزی افغانستان انجام داده ؛ ملاک قرار گرفته است که خوشبختانه با قوانین فعلی و اصل عدالت اجتماعی سازگاری ندارد باید در حصه نفوذ شماری دقیق ؛ و بیطرفانه ی کشور اقدام صورت گیرد.

نفوذ شماری دقیق یکی از شاخص های مهم برای توسعه در عرصه های مختلف به حساب میرود حکومت رییس جمهور کرزی باید به نمایندگان مردم در شوری ملی جواب بدهد ! که چگونه درین ده سال حاکمیت سرشماری صورت نگرفته است اگر موضوع امنیتی دلیل باشد قابل پذیرش نخواهد بود چون تامین امنیت سراسری یکی از مکلفیت های اساسی حکومت است. در حالیکه در بیشترین نقاط کشور زمینه سر شماری موجود است و سازمان ملل متحد قبل از انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۸ هزینه برگزاری نفوذ شماری را نیز می پرداخت به دلایل اعلام نشده ی اداره کرزی از نفوذ شماری طرفه رفت.

قید کردن دو نماینده از هر ولایت برای خانم ها یک تبعیض مثبت است برای اشتراک خانم ها در فرایند سهیم گیری زنان در روند سیاسی کشور که برای مدتی اقدام خوب است اما برای دایم این امر متناقض با اصل روحیه قانون و عدالت اجتماعی است ؛ در اجتماع که قانون اساسی برای زن و مرد حقوق مساوی قابل است و همه شهروند اند باید برخورد باهمه ی شهروندان متعادل باشد.

تجارب انتخابات های دهه اخیر نشان میدهد که مردان با رای بیش از پنج هزار به مجلس راه نیافته اند ؛ خانمی با ۱۰۰۰ رای به مجلس آمده و از توانایی های لازم نماینده بودن نیز بی بهره بوده است ؛ باید سیاست مداران و قانونگذاران افغانستان روحیه ی زن ستیزی را از خانواده های شان بزدایند تا برای زنان زمینه اشتراک در روند های دولت داری و پروسه های دموکراتیک بشکل مساویانه میسر گردد در انصورت نیازی به ۲ کرسی خیراتی پیش بینی شده فرمان تقنینی آقای کرزی نخواهد بود؛ زنان می توانند مانند مردان در انتخابات اشتراک نموده ممکن تعداد کرسی زیاد تر ویا کمتر یا مساویانه با مردان بدست آوردند.

فرمان تقنینی انتخابات در احکام متفرقه ؛ بحث تعویق یا تعلیق انتخابات را برای انتخابات مجلس نمایندگان ریاست جمهوری مطرح نموده است که در مورد انتخابات ریاست جمهوری در تناقض واضح و آشکار با قانون اساسی قرار دارد. شاید هنگام بررسی این مواد در مجلس نمایندگان ؛ به این امر توجه شود چون از لحاظ قانونگذاری هیچ قانونی نمی تواند در تناقض با قانون اساسی وضع گردد.

ماده ۶۵ بند ۴ قانون انتخابات: انتخابات ریاست جمهوری با رعایت قانون اساسی افغانستان نیز نابع احکام مندرج فقره های ۱؛ ۲ و ۳ این ماده میباشد فقره های ۱ الی ۳ می گوید : (کمسیون انتخابات می تواند بنا بر دلایل امنیتی و حوادث غیر مترقبه که تدویر انتخابات را غیر ممکن سازد؛ تدویر انتخابات را به تعویق باندازد یا در حوزه معین مجددا انتخابات را برگزار نماید)

اما قانون اساسی در ماده شصت و یکم صراحت کامل دارد و جای را برای تعویق یا تعلیق انتخابات ریاست جمهوری نمی گذارد؛ امری متاسفانه در گذشته از جانب ریاست جمهوری و مجلس نمایندگان رعایت نشده است. { رییس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرای رای دهندگان از طریق رای گیری آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می گردد. وظیفه رییس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پایان می یابد. انتخابات به منظور تعیین رییس جمهور جدید در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان کار رییس جمهور برگزار می گردد. هر گاه در دور اول هیچ یک از کاندیدان نتواند اکثریت بیش از پنجاه درصد آرا را به دست آورد، انتخابات برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاریخ اعلام نتایج انتخابات برگزار می گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیداهایی که بیشترین آرا را در دور اول به دست آورده اند، شرکت می نمایند. در دور دوم انتخابات، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند، رییس جمهور شناخته می شود. هر گاه یکی از کاندیداهای ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رای گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار می گردد. } در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸ هنگام که انتخابات در اثر تقلب تیم حاکم به رسوایی کشیده شد و به دور دوم رفت رقیب انتخاباتی کرزی ؛ داکتر عبدالله حکومت و رییس کمسیون انتخابات را متهم به دخالت در امور انتخابات نمود؛ امری که از جانب ناظرین ملی و بین المللی تایید شد و کمسیون سمع شکایات بیشتر از یک میلیون رای (۶) آقای کرزی را تقلب خواند و باطل اعلان کرد. پیشنهاد داکتر عبدالله مبنی بر تعلیق وظایف سه وزیر کابینه رییس کمسیون انتخابات از جانب حکومت پذیرفته نشد و داکتر عبدالله انصراف خویش را از شرکت در رقابت دور دوم اعلان کرد؛ چنین موردی در قوانین افغانستان پیش بینی نشده است. بلا فاصله کمسیون انتخابات حامد کرزی را بحیث رییس جمهور اعلان کرد . جامعه جهانی در راس ایالات متحده امریکا از تجربه تلخ ویتنام هراس داشت که مبادا خلاء سیاسی ایجاد شود که اوضاع از کنترل خارج گردد به زود ترین فرصت بعد از محمود احمد نژاد رییس جمهوری ایران به حامد کرزی تبریگی

گفتند و سرمنشی ملل متحد نیز به کابل شتافت و به حامد کرزی تبریک گفت. ضمناً به رقیب انتخاباتی کرزی از جانب جامعه جهانی گفته شد که از تظاهرات حامیانش جلوگیری کند که باعث اغتشاش اوضاع نگردند و مخالفین کرزی نیز این اشتباه را به خاطر شکننده بودن اوضاع کردند. حامد کرزی در انتخابات ریاست جمهوری رای پنجاه به علاوه یک را نداشت حکومت وی از مشروعیت لازم برخوردار نیست و قانون اساسی نیز برای کمیسیون انتخابات صلاحیت اعلان برنده بودن کاندیدی را که ۵۰+۱ را نداشته باشد نداده است.

صلاحیت های کمیسیون مستقل انتخابات : مطابق به ماده یکصد و پنجاه و پنجم قانون اساسی: کمیسیون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت هر نوع انتخابات و مراجعه به رای عمومی در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد. وظیف اصلی این نهاد برگزاری انتخابات عادلانه ؛ شفاف و همه پرسی موثر و مدیریت آن است

صلاحیت های کمیسیون شکایات انتخاباتی در قانون فعلی انتخابات تسجیل گردیده و صلاحیت بررسی تخطی های انتخاباتی به این نهاد محول و فیصله های آن نهایی خواند شده است. ماده ۶۱ : به منظور رسیدگی به تخلف ؛ اعتراضات و شکایات ناشی از انتخابات و اداره کمیسیون های ولایتی ؛ شکایات انتخاباتی و بررسی تصامیم آنها ؛ کمیسیون های مرکزی و ولایتی شکایات انتخاباتی حد اقل یک صد و بیست روز قبل از تاریخ انتخابات از طرف رییس جمهور در مشوره با روسای مجلسین شوری ملی و رییس ستره محکمه/دادگاه عالی ایجاد میگردد صلاحیت های کمیسیون شکایات انتخاباتی : ماده ۶۲ : رسیدگی به اعتراضات و شکایات اوصاف کاندیدان ؛ رسیدگی به شکایات ناشی از تخلفات انتخاباتی؛ قبل از تصدیق نتایج انتخابات. بند ۶ تصامیم کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی در رابطه به رسیدگی اعتراضات و شکایات که مورد رسیدگی قرار گرفته است نهایی می باشد. مهم ترین بحث این در مورد انتخاباتی پارلمانی ۱۳۸۹ مداخله بی سابقه نهاد های عدلی و قضایی است در سال های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۸ افغانستان انتخابات های ریاست جمهوری و پارلمانی داشت در آن انتخابات نیز تخلفاتی بوقوع پیوست و شاکی های زیادی نیز به مراجع عدلی و قضایی مراجعه کردند اما هیچ گاهی شکایات آنها به بررسی گرفته نشد همیشه نهاد های عدلی و قضایی می گفتند که مطابق قانون ما حق مداخله در امور انتخابات را نداریم شکایات تان را به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی ارجاع نمایید نماینده دادگاه عالی انجا حضور دارد به شکایات انتخاباتی رسیدگی خواهد شد. **قیضه ی انتخابات پارلمانی در اثر مداخله و اشارات ریاست جمهوری به بن بست کشیده شده است و نهاد های عدلی و قضایی در اثر اشارات رییس جمهور دلچسپی به مداخله پیدا کردند و فیصله هایی آنها مخاف قانون انتخابات است البته بحث جرمی قضیه انتخابات بحث جدا گانه است که نهاد های عدلی و قضایی میتوانند مطابق قانون به آن رسیدگی نمایند.**

چالش های فر راه کمیسیون مستقل انتخابات : رعایت اصل آزادی اراده مردم در موارد زیادی از طرف طرف افراد حکومتی و یا زورمندان محلی به چالش کشیده شد و ناظران ملی و بین المللی از تخطی هایی زیادی در جریان انتخابات خبر دادند. اما بهر صورت انتخابات خیلی واضح است که در کشور های پسا منازعه و بحرانی حتی در کشور های نسبتاً با ثبات تخلفاتی در انتخابات صورت میگیرد و منابع رسیدگی به تخلفات را قانون پیشبینی نموده است که به کاستی های در قانون پیش بینی شده رسیدگی کنند. اما مداخله اشکار و سازمان یافته رییس جمهوری افغانستان در جریان انتخابات پارلمانی و بعد از آن از چشم هیچ آگاهی پوشیده نبوده و این واضحا تخلف اشکار از قانون و مداخله حکومت در نتایج انتخابات را بر ملا می سازد. عدم مداخله ی کارکنان دولتی و نهاد های مستقل در امور انتخابات در قانون انتخابات واضحا تسجیل گردیده است ولی گزارش ها میسرسانند که کارمندان دولتی به شکل منظم و سازماندهی شده در جریان انتخابات های ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸ و پارلمانی سال ۱۳۸۹ مداخله نمودند. (۷)

۱ مداخله ی نهاد های حکومتی : مداخله نهاد ها و اشخاص حکومت در جریان انتخابات پارلمانی ۱۳۸۹ از طرف ناظرین ملی و بین المللی گزارش شده است. روسای شهرستان ها و فرماندهان امینه در اکثری ولایات به شکل اشکارا به نفع افراد دست نشانده حکومت و یا افراد مورد نظر خود شان مداخله کردند. رییس جمهوری افغانستان شخصا بشکل غیر مستقیم از مداخله گرایان اصلی در انتخابات پارلمانی محسوب میگردد چون مجلس پانزدهم برای چندین تن از وزرای پیشنهاد آقای کرزی رای اعتماد نداد و تعداد از اعضای کابینه نیز از طرف مجلس استیضاح شدند ؛ آقای کرزی تعداد از کاندیدان مجلس نمایندگان را از طریق شورای امنیت ملی حمایت مالی نمود. و به نهاد های حکومتی نیز سفارش شد تا به نفع افراد مورد نظر حکومت کمپاین نمایند تا حکومت وکلای بیشتری را در مجلس داشته باشد و بتواند پیشنهادات خویش را به آسانی از فلتر مجلس عبور دهد . کمیسیون مستقل انتخابات در جریان شمارش آراء و بعد از آن بار ها از فشار های مقامات دولتی صحبت کردند اما هیچگاهی جرات افشای اسمی هیچ مقامی نکردند به جز یک موردی که صدای امیر اسماعیل خان سر پرست وزارت انرژی و اب ثبت شده و به مطبوعات درز کرد امری که امیر آنرا رد کرد و در قبال آن مسولیتی نپذیرفت. تخلفات انفرادی در جریان انتخابات پارلمانی نیز وجود داشت که کمیسیون سمع شکایات ارای ۲۲ نفر را باطل اعلان نمود. در مواردی کاندیدان معترض کارمندان کمیسیون انتخابات را متهم به تقلب به نفع افراد معین نمودند و شکایات زیادی به دادستانی کل ارایه نمودند شاید میزان

تخلفات بیشتر از این ها باشد که مطبوعات درز کرده است و یا افشا شده است.

۲ سابقه ای کمیسیون انتخابات : متأسفانه کمیسیون مستقل انتخابات از بدست آوردن و حفظ اعتبار یک نهاد ملی در نزد مردم افغانستان و ناظران ملی و بین المللی محروم است البته مدیریت انتخابات پارلمانی ۱۳۸۹ با وجود کاستی ها نسبتاً مستقل تر بوده ؛ کمیسیون مستقل انتخابات که در سال ۲۰۰۳ جهت برگزاری اولین انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی تاسیس شد که به شکل مختلط توسط افغانها و خارجی ها اداره می شد و در راس دادانها آقای داکتر فاروق وردک قرار داشت . در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۴ کاندیدان معترض ریاست جمهوری به استثنای مسعوده جلال ؛ کمیسیون انتخابات را متهم به جعل و تزویر به نفع کاندید حاکم نمودند اما صدای آنها کمتر شنیده شد در انزمان فصل ماه عسل روابط آقای کرزی با متحدین غربی اش بود جامعه جهانی و کمیسیون مستقل انتخابات چندان ارزشی به صدای اعتراض معترضان قایل نشدند و ریس جمهور کرزی را برنده انتخابات بود اما بعد ها یکی از مقامات امریکائی در صحبتی با محمد یونس قانونی اظهار داشتند که برنده انتخابات شما بودید اما شب هنگام حامد کرزی برنده شد (۸) این اظهارات میرساند که امریکائی ها نیز بی تمایل نبودند که به نفع آقای کرزی ارای تقلبی ریخته شود.

آقای کرزی بعد از این انتخابات تا کنون مرحون احسان و فداکاری های فاروق وردک است و ایشان از نزدیکترین افراد کرزی قلمداد شده است. در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۸ ریاست کمیسیون را آقای داکتر لودین داشت که به اقتضای کشیده شد و یکمیلیون رای تقلبی طرفداران کرزی و در مواردی دست کاری کارمندان کمیسیون به نفع ایشان باطل شد و انتخابات به دور دوم رفت ؛ رقبای آقای کرزی کمیسیون انتخابات و شخص داکتر لودین را متهم به تقلب سازماند هی شده به نفع کرزی نمودند و خواهان بر طرفی ریس کمیسیون مستقل انتخابات و پیگرد قانونی او شدند که هیچ کدام عملی نشد و آقای لودین نیز بعد پروسه انتخابات در راس کمیسیون مبارزه با فساد اداری و آقای داود علی نجفی سر پرست وزارت ترانسپورت حکومت کرزی شدند.

۳ ترکیب کمیسیون انتخابات : بعد از انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸ بالاتر فشار های رقبای حامد کرزی و منابع تمویل کننده مقامات ارشد کمیسیون از طرف حامد کرزی بر طرف و بجای معرفی شدن به نهاد های عدلی و قضایی به کرسی ها مهم تری انتصاب شدند. ریس جمهوری کرزی با تیم جدیدش افراد ذیل را به ریاست و اعضای کمیسیون انتخابات بر گزیدند: فضل احمد معنوی، رئیس کمیسیون مستقل انتخابات و جنرال ایوب اصیل معاون ؛ مستوره ستانکزی ؛ مومنه یاری ؛ محمد حسین گریزبوال ؛ قاضی سلیمان حامد و سناتور عبدالخالق حسینی پشه بی اعضای کمیسیون مستقل انتخابات هستند کمیسیون انتخابات مجموعاً ۸۶۰۰۰ کارمند در سراسر افغانستان هنگام برگزاری انتخابات داشت . مطابق به فرمان تقنینی حکومت باید تمام اعضای کمیسیون سمع شکایات افغانستانی می بودند اما ریس جمهور کرزی در اثر فشار سازمان ملل متحد و متحدین غربی خویش اولین فردی بود با فرمان تقنینی خویش بازاری ابزاری نمود دو نفر اعضای خارجی را در کمیسیون سمع شکایات معرفی کرد بقیه اعضای کمیسیون نماینده دادگاه عالی ؛ نماینده جامعه مدنی و کمیسیون حقوق بشر بودند.

حامد کرزی فکر می کرد که اعضای کمیسیون مانند کمیسیون های قبلی سراپا در خدمت ارگ باشند اما ترکیب جدید نسبتاً مستقلانه عمل کردند که به مذاق ریس جمهور کرزی ناخوشایند بود و دقیقاً مداخله دادستانی و دادگاه به هدایت کرزی از همین نقطه آغاز می شود.

نقش حکومت در پروسه انتخابات پارلمانی:

۱ مداخله دادستانی کل : مداخله نهاد های حکومتی و غیر حکومتی مطابق به ماده هفتم در امور انتخابات ممنون است ؛ به استثنای موارد جرمی که کمیسیون انرا رسماً به دادستانی معرفی نماید اما به هیچ صورتی بررسی ابعاد حقوقی قضیه ای انتخابات از صلاحیت های منحصر کمیسیون های انتخابات خارج نمی گردد. قانون اجازه نمی دهد که نهاد دادستانی و دادگاه وارد پروسه انتخابات شوند که شد ند. از دید ناظرین و کارشناسان داخلی ورد دادستانی کل به موضوع انتخابات بیشتر از اینکه قانونی باشد فرمایشی و ابزاری است از همین رو مجلس نمایندگان به جرم مداخله غیر قانونی دادستان کل ؛ ریس دادگاه عالی و چند نفر اعضای دادگاه را صلب اعتماد کردند ؛ حکومت مانند موارد گذشته (حمایت از وزیر خارجه صلب صلاحیت شده) به فیصله مجلس نمایندگان احترام نگذاشته و افراد ذکر شده را در مقام های شان نگهداشته است.

۲ تاسیس دادگاه ویژه : قانون اساسی افغانستان در ماده ۱۲۲ ایجاد دادگاه های ویژه یا اختصاصی را در چهار مورد معین پیش بینی نموده است: { مواد ۶۹/ محاکمه رییس جمهور/ ماده ۷۸/ محاکمه وزرا / ماده ۱۲۷/ محاکمه اعضا و رییس دادگاه عالی/ و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمی گردد } . در ماده ۱۲۲ و مواد دیگر قانون اساسی، دادگاه اختصاصی/ ویژه برای انتخابات پیشبینی نشده است. بناء ایجاد دادگاهی اختصاصی / ویژه حقوقی برای بررسی انتخابات

مغایر قوانین افغانستان است. اگر در ماده ۱۲۲ قانون اساسی و مواد ۶۲ و ۶۴ قانون انتخابات **تعارض وجود دارد** باید دادگاه عالی قبالا در هنگام تصویب قانون انتخابات توسط کابینه (هنگام تعطیل مجلس نمایندگان) اعتراض قانونی خویش را مطرح میکرد و یا در حال حاضر کمیسیون نظارت بر تطبیق قانون اساسی در مورد اقدام نماید.

۳ اهداف ریس حکومت: هدف اساسی ریس جمهور از مداخله در امور انتخابات به چی استوار است؟ ریس جمهور کرسی آن کرسی ۲۰۰۱ نیست وی در نتیجه تجارب ۱۰ ساله؛ محار کردن قدرت و استفاده ای ابزاری از قوانین و نهاد های دموکراتیک خوب آموخته است مهم ترین اهداف کرسی در انتخابات پارلمان را این ها تشکیل میداد:

الف: واردن کردن تعداد از افراد دست نشانده یا حامی حکومت در پارلمان جهت بدست آوردن و تسهیل برنامه های ریس جمهور کرسی؛ بدون تعلل در پارلمان.

ب: رژیم های افغانستان سال ها شعار دادند که در کشور قوم اکثریتی وجود دارد؛ اگر واقعا قومی اکثریت واقعی باشد مشکلی ندارد در بسا کشور ها چنین است همه در کنار هم زندگی می کنند اما به نظر میرسد که این یک اکثریت دروغین و سیاسی بوده به همین دلیل حکومت ریس جمهور کرسی در ده سال حاکمیت خویش نتوانست و یا عمدا از نفوس شماری واقعی که میتوانست حلال بسیاری از مشکلات موجود در کشور باشد جلو گیری کرد. بناء ان تخمین سیاسی که باید به اصطلاح قوم اکثریت تعداد کرسی های بیشتر را داشته باشند واقع نشد و اقوام دیگر کرسی های بیشتری را برخلاف انتظار ریس جمهور بدست آوردند. تعداد از باشندگان جنوب عمدا یا در اثر فشار طالبان به انتخابات نه گفتند.

ج: در مواردی عدم اطاعت کامل کمیسیون انتخابات از فرمایشات ریس جمهور کرسی باعث حس انتقام جویی از مسولین انتخابات گردید.

د: در نهایت **حکومت ریس جمهور کرسی از مشروعیت لازم برخوردار نیست؛** از مجلس نمایندگان قوی و یک دست که قادر باشد به حکومت نه بگوید راضی نیست بناء جهت بی ثباتی در مجلس و یا به اصطلاح آقای کرسی (زده و زخمی) ساختن ارگان تقنینی کشور؛ عمدا از جانب حکومت برنامه های طرح و عملی میگردد.

نتیجه: انتخابات رکن مهم دموکراسی و سهم گیری غیر مستقیم مردم در قدرت است در صورت که نهاد های تقنینی و مجری قانون به نحوی در صدد قانون ستیزی و یا برخورد ابزاری با قانون باشند یا گیری نظام سیاسی که بتواند بنیه ی مردم سالاری و حکومت قانون گرا را مستحکم نماید؛ ضعیف گردید بویژه در سیستم ریاستی که صلاحیت های زیاد به ریاست جمهوری داده شده است؛ ریس جمهوری دکتاتور مابانه با قوانین برخورد ابزاری نموده و اراده خویش را مافوق قانون می داند در واقع ضربه مهمی به اصل نظام وارد شده و اعتبار نهاد های دولتی را در نزد مردم کاهش؛ حتی نابود می نماید. درین صورت هنجار های قانون ستیزی و قانون گریزی بحد میرسد که افراد قانون گرا در حکومت به منظور حفظ قدرت و کرسی مسکوت می مانند و اعتبار شان کاسته می شود در همه حال در چنین وضعیتی بازنده اصلی مردم مظلوم افغانستان است.

ادامه وضعیت موجود که تقابل بی سابقه ی قوای سه گانه دولت را همراه دارد نگران است اگر مسولان نظام بویژه ریس جمهور دست به اقدامات فوری؛ دلسوزانه و خردمندانه در پرتوی قانون اساسی نزنند؛ وضعیت شکننده فعلی میرود به فروپاشی نظام سیاسی که در حال **انزوای مشروعیت** بسر می برد.

Aziz Ahmad Barez

7 August 2011

اسد ۱۳۹۰

منابع و رویکرد ها: ۱: Genreal Election (Polling Date) 31 May 1945: House of Commons debates: They Work For You, ۲: Election (Political Science), The New Encyclopaedia Britannica, vol IV, ۳: Representative Democracy Chicago, 1988

Fehler! Hyperlink-Referenz ۴: Representative Democracy Chicago, 1988

ungültig. (http://www.khorshed.org/?p=265۵) همان منبع ۶

(http://fa.wikipedia.org/wiki/انتخابات_پارلمانی_افغانستان) ۱۳۸۹

صحبت نگارنده با منشی محمد یونس قانونی ۲۰۰۷. ۸.

